

ЎЗБЕКISTON RESPUBLIKASI
OLIIY VA O'RTA MAXSUS
TA'LIM VAZIRLIGI

ЎЗБЕКISTON RESPUBLIKASI
INNOVATSION
RIVOJLANISH VAZIRLIGI

**“BOSHLANG'ICH TA'LIM INNOVATSION
KLAISTERI VA RAQAMLI TA'LIM:
EHTIYOJ, ZARURAT, NATIJA”
MAVZUSIDAGI RESPUBLIKA
ILMIY-AMALIY ANJUMAN
MATERIALLARI**

Бухоро - 2021

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA O‘RTA
MAXSUS TA‘LIM VAZIRLIGI**

BUXORO DAVLAT UNIVERSITETI

BOSHLANG‘ICH TA‘LIM NAZARIYASI KAFEDRASI

Boshlang‘ich ta‘lim innovatsion klasteri va raqamli ta‘lim: ehtiyoj, zarurat, natija

**Respublika miqyosidagi
ilmiy-amaliy konferensiya materiallari
(10 MART, 2021 YIL)**

Tarqatish hududi:
<http://interscience.uz/>
onlayn

Respublika ilmiy-nazariy anjumani tashkiliy qo‘mitasi:

Raisi: O.X.Xamidov - Buxoro davlat universiteti rektori.

Rais o‘rinbosari: O.S.Qahhorov - Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo‘yicha
prorektor, rais muovini

A‘zolari:

Q.R.To‘qsonov, Maktabgacha va boshlang‘ich ta‘lim fakulteti dekani.
D.N.Mustafayeva, Buxoro viloyati xalq ta‘limi boshqarmasi boshlig‘i

G.T. Zaripov, IT, I va IPKTB bo‘limi boshlig‘i.

Yu.Yu.Azimov, Maktabgacha va boshlang‘ich ta‘lim fakulteti o‘quv ishlari
bo‘yicha dekan o‘rinbosari.

N.O. Safarova, Maktabgacha va boshlang‘ich ta‘lim fakulteti yoshlar bilan
ishlash bo‘yicha dekan o‘rinbosari.

M.Yo.Ro‘ziyeva, Boshlang‘ich ta‘lim nazariyasi kafedrası mudiri.

G.R.Akramova, Maktabgacha va boshlang‘ich ta‘lim fakulteti ilmiy ishlar va
innovatsiyalar bo‘yicha mas‘ul.

B.S.Jamilova, Boshlang‘ich ta‘lim nazariyasi kafedrası dotsenti.

S.Akramova, Boshlang‘ich ta‘lim nazariyasi kafedrası o‘qituvchisi.

S. G‘.Luqmonova, Boshlang‘ich ta‘lim nazariyasi kafedrası o‘qituvchisi, kotib

ISBN

To‘plamga kiritilgan maqola va tezislardagi fikr va ma‘lumotlarning
to‘g‘riligiga mualliflar mas‘ul.

MUNDARIJA

KIRISH	8
1- SHO‘BA. BOSHLANG‘ICH TA‘LIMDA INNOVATSION KLASTER: MUAMMO VA YECHIMLAR ...9	
O.X.Xamidov . Ta‘lim klasterining afzalliklari	9
Гофуржон Мухамедов Педагогик таълим кластери: чирчик тажрибаси.....	11
Maxmudov M.X Ta‘limga klaster yondashuvning nazariy-metodologik asoslari.....	15
То‘xсанов Q.R. Maktab - universitet - ishlab chiqarish bosqichlarida klaster yondashuvlar – samaradorlikning kafolati	16
Ro‘ziyeva M.Y. Raqamli ta‘lim jarayonining shakllanishi va rivojlanish omillari	19
Б.С.Жамилова Болалар ижодий тафаккурини шакллантиришда педагогик таълим инновацион кластери фаолиятининг самарадорлиги	21
Ходжамкулов У. Педагогик таълим инновацион кластери: хорижий тажриба ва миллий ташаббус	24
Акратова G.R. Boshlang‘ich ta‘limda innovatsion klasterga ehtiyoj	30
A.P.Хамроев Бошланғич таълимга замонавий ёндашув: натижа ва таҳлил.....	31
Жамилова Б.С., Нигора Муртазоева “Мактаб-лаборатория” тажриба инновацион майдончалари истиқболли лойиҳалар кафолати.....	33
Ziyodova Zahro Badiiy asarni tushunish va tahlil qila olish ko`nikmasini shakllantirishda pedagogik ta‘lim innovatsion klasteri ahamiyati	34
Subhonova S. U. Boshlang‘ich ta‘limda fanlararo integratsiya va innovatsion loyihalar klaster modeli namunasi sifatida	35
Kuzmanova G.B. Boshlang‘ich sinf matematika darslarida matnli masalalrni yechishga o‘rgatishda innovatsion klaster usuli	38
Миртурсунова Ю.А Термин «образовательный кластер» в современной методике	41
2- SHO‘BA. BOSHLANG‘ICH TA‘LIM INNOVATSION KLASTERINI TASHKIL ETISH ZARURATI...45	
Тешабоева З. С Илм-фан ва таълим тизимида кластер- соғлом рақобат омили.....	45
Boltayeva M. A. Badiiy asar tahlili – o‘quvchi nutqini o‘stirishda muhim omil.....	46
Хусенова М. Х. Pirls халқаро баҳолаш тизими	48
Умарова З. Бошланғич синфларда педагогик конфликтларни бартараф этишининг инновацион кластери.....	51
Очилов Ф.И. Бошланғич синф ўқувчиларига табиий-илмий билимларни ўргатишининг мавжуд муаммоларини бартараф этишда кластернинг аҳамияти.....	54
Boboqulova.S.B, Isoyeva.M.B Markov jarayonlari va zanjiri.....	56
3- SHO‘BA. BOSHLANG‘ICH TA‘LIMDA INNOVATSION KLASTER - FANLARARO INTEGRATSIYA VA UZVIYLIKNI TA‘MINLASH KAFOLATI	59
Абдуллаев А. А. Мактабгача таълимда кластер самараси.....	59
Бердиева М. М., Қурбонмуродова Ф. PIRLS баҳолаш тизими асосида саволлар миллий базасини яратиш долзарб аҳамияти	61
Халилова Р. Р. Виртуал мулоқот имкониятлари.....	63

Ачилова М. С. Мактабгача ва бошланғич таълимда узвийликни таъминлаш давр талаби. .	64
Davronov I.E., S.Muhiddinova О'қувчи salomatligini muhofaza qilish omillari	66
I.E.Davronov Boshlang'ich sinf o'quvchilarida ijodiy kompetensiyalarni shakllantirish	67
Бердиева М. М. Хушбоқова З. Ф. Бадий адабиёт воситасида мактабгача ёшдаги болаларни маънавиятини шакллантириш долзарб педагогик муаммо сифатида	68
Rajabova I. Qosimova M. МТТда болаларни интеллектуал ривожлантиришда о`yin mashg`ulotlarining ahamiyati	71
Бердиева М. М., Жумаева М. Э. Миллий қадриятлар орқали мактабгача ёшдаги болаларни эстетик тарбиялаш	73
Чиналиева А. Ўқитувчини инновацион фаолиятга тайёрлаш	74
Uktamova M. Nosirova D. Methodology of comparative teaching of the author to the sources of folklore in primary school lessons	77
Мансурова Х. Бошланғич синфларда она тили фанидан интеграция ва узвийликни таъминлашда иншонинг ахамияти	78
Жабборова М. Биология таълимида интегратор технологиялардан фойдаланиш	79
Ибрагимов Д.А. Ахборот асрида ёшлар маънавиятига мафкуравий таъйиқларнинг таъсири	82
Машарипов Ж Соғлом бўлишга жисмоний ва рухий жиҳатдан камол топишга йўналтирилган кўникма ва малакаларни шакллантириш	84
Саитметов О.Б. Жамоатчилик назорати механизмларини ривожлантиришнинг ўзига хос жиҳатлари	85
Курязова Н. Применения girls в начальных классах (австрийский опыт)	86
Кучкарова М. Информационные технологии как метод влияния	89
Sariyev Sh.U. Boshlang'ich sinflarda nutq o'stirish jarayonida fanlararo integratsiya va uzviylikni ta'minlash	92
Усманова С.Э., Бозорова Б. Ч. Болаларни мактабгача таълим муассаларида маънавий-ахлоқий қадриятлар руҳида тарбиялаш аспекти	94
Yo`ldosheva Sh. Integratsiya – dars samaradorligini oshirish omili	97
Усманова С., Эргашева Г. Мактабгача таълим муассасаларида касб - хунарга йўналтириш масалалари	99
Хамдамова М. Дж., Абдурахманова А. Импульсивное поведение в младшем школьном возрасте	101
Пўлотова Ю.А. Она тили ва ўқиш дарсларини интеграциялашда ахборот - ресурс таъминоти	103
Axmedova D., Mametjumayeva G. Boshlang'ich sinflarda badiiy asar matnini tahlil qilish usullari	107
Hamidova I. Problems of translation of "spirituality" units in uzbek and english dictionaries ...	109

Турдиева Н.С. Таълим кластери таълим интеграциясининг институционал тизими сифатида.....	110
Najmiddinova D. Interpretation of the profession in the “shohnoma”	113
4- SHO‘BA. BOSHLANG‘ICH TA‘LIMDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI TATBIQ ETISH	117
Умуров З.Л. Таълимни рақамлаштириш шароитида бошланғич синфларда таълимий муаммоларни тайёрлаш технологияси.....	117
Луқмонова С.Ф. Ўқитувчи фаолиятида рақамли таълим: муаммо, ечим, самара	120
Шамсиддинова Д.Х Бошланғич таълим жараёнида юзага келадиган педагогик низоларни бартараф этиш	121
Shazadayev F Boshlang`ich ta`lim y o`nalishida axborot texnologiyalarini o`qitishda kompetensiyaviy yondashuv	123
Ходжаева М Бўлажак мутахассисларда мулоқот маданиятини шакллантириш	128
Ochilova L.T., N. B. Razzoqova Matematikadan amaliy mashg`ulotlar jarayonida kompyuter texnikasidan foydalanish samaradorligi.....	129
Ochilova L.T. Matematika darslarida pisa testlaridan foydalanishning amaliy ahamiyati	131
Ochilova L.T. L.Ch.Rajabova STEAM ta`lim dasturi asosida matematika masalalarini yechishning ilg`or usullari	135
L.T.Ochilova S.Erkinova Boshlang`ich matematika kursini o`qitish jarayonida talabalarning mustaqil ishlarini tashkil etishda raqamli texnologiyalardan foydalanish metodikasi.....	137
Axrorov I., Qosimov A Arifmetik masalalar ustida ishlash borasida ba`zi ilmiy – uslubiy mulohazalar.....	139
Djumayev M Boshlang`ich sinflarda matematikadan milliy o`quv dasturini amaliyotga joriy etishning ilmiy-metodik asoslari	143
X J.Sattorova Z. I.Abdunazarova O`qish darslarida hikoya matni ustida ishlashda pirls topshiriqlardan foydalanish.....	146
M.H. Raxmatova Boshlang'ich sinf o'quvchilarining ta'lim-tarbiyasida o'qituvchining o'rni	148
Komilova Sh.A. Boshlang`ich sinf ona tili darslarida fanga oid kompetensiyalarni shakllantirish	149
Muxitdinova N.B. Boshlang`ich sinf o`quvchilarining bilim va ko`nikmalarini multimediali texnologiyalar vositasida shakllantirish	152
Nuritdinova Sh., Askarova M. Boshlang`ich sinflarda so`zlarning ko`chma ma`nosi ustida ishlash	154
M.D. Xaydarova D.Hakimova Boshlang`ich sinflarda texnologiya darslarini olib borilishi.....	157
Xudayarova M., Djanabayeva X. Raqamli ta`lim texnologiyalari orqali ona tilini o`qitish jarayonida kompyuter dasturlaridan foydalanish imkoniyatlari	158
Hamrayev M.A Xakimova Z.A. Boshlang`ich sinf darsliklarida olmosh so`z turkumining o`rganilishi	159
Masharipova U.A. Raqamli ta`lim texnologiyasini o`quv jarayoniga joriy etish is tiqbollari.....	162

5- SHO‘BA. RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR VA XXI ASRDA TA’LIM	165
Ядгарова Г. Раҳбар шахс имижини белгиловчи психологик сифатлар	165
D.X.Shodmonqulova D.G'.Pardaboyeva Boshlang‘ich sinf o‘quvchilarini ona tili darslarida mashqlar vositasida kerativ fikrlashga o‘rgatish.....	166
Хасанова Г. Суть инновационных педагогических технологий в дошкольных образовательных организациях	169
Sayfullayeva N., Sharipova G Boshlang‘ich sinf ona tili mashg‘ulotlarida didaktik o‘yinlarni multimedia texnologiyasi asosida tashkil etish	171
Илясова М., Илясова А. Ёшларга диний таълимни тўғри тарғиб қилиш	173
Муродова Ш. Компетенциявий ёндашув – ўқувчи ижтимоийлашувининг муҳим асоси... ..	175
Hamidova I. Problems of translation of "spirituality" units in uzbek and english dictionaries ...	177
Рустамов Ж. Меъморчилик ва табиатнинг уйғун мутаносиблиги	179
Қаҳҳорова Д. Педагогика коллежи талабаларида ўқув мотивацияни ривожлантириш	183
Najmiddinova D. Interpretation of the profession in the “Shohnoma”	185
Ахмедова Ш., Пўлатова М. Хорижий тилларни ўқитишда педагогик технологиялардан фойдаланишнинг моҳияти	188
Mirxanova G., Ostonayeva Sh. Jahon leksikografiyasida o‘quv lug‘atchiligi-ning o‘rganilishi va unda sinonimik lug‘atlarning o‘rni	
Ҳакимова М., Мансурова Д Мусиқа ўқитишнинг янги ёндошувлари концепти.....	191
Бўронова Н., Камалова М. Шарқ мутафаккирлари асарлари орқали ўқувчиларда адолат-хуқуқий тарбия кўникмаларини ривожлантириш.....	192
Хайруллаева Ш Жалолова Ш Ўқувчида атроф-муҳитни тоза тутиш компетенциясини шакллантиришнинг тарихий таҳлили	194
Бўронова Н, Ортикова Г Бошланғич синф ўқитувчилари касбий компетентлигини шакллантириш йўллари.....	195
Нарзиева М.С. Таълим ва тарбия узлуксизлигини таъминлашда ўқитувчи ва ўқувчи ўртасидаги ҳамкорлик	197
Курбонова Д Шарқ мутафаккирлари мероси орқали ўқувчиларни маънавий, умуминсоний кадриятлар руҳида тарбиялаш	199
Асланова Н. Ўқитувчи педагогик фаолиятида ижодкорликнинг аҳамияти.....	200
Фаттоева О таълимда инновацион фаолият кўникмаларининг ўзлаштирилиши	202
Masharipova U.A. Raqamli ta’lim texnologiyasini o‘quv jarayoniga joriy etish istiqbollari.....	203
Qurbanova G O‘qituvchida nutq ko‘nikmalarini shakllantirish masalasi va uning o‘ziga xos xususiyatlari	205
Худойбердиева Н.Ў. Абдулла Қодирий асарларида тарихий инверсия ва фолклор хронотопи масаласи.....	207
Маъруфжонова Д Цифровое обучение в сфере образования	209

Xusanbayeva X.A. O‘qish darslarida matn ustida ishlashda pirls topshiriqlaridan foydalanish.	211
Шарипова Н. Отношение Помещиков К Чичикову, Как Новому Поколению Дельцов.....	213
6- SHO‘BA. TALABALAR AMALIYOTINI RAQAMLI TEKNOLOGIYALAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH.....	216
Акрамова С Жамол камол шеърларида ўзбекча-тожикча лексемалар табиати.....	216
Н.А.Хамедова Талабалар амалиётини рақамли технологиялар асосида такомиллаштириш самарадорлиги.....	218
Файзуллаев М. Б. Саидова М.М. Обычаи и обряды в единицах лингвокультурем.....	220
М.Д. Хайдарова Naqshbandiya ta’limotidan boshlang’ich sinflar texnologiya darslarida foydalanish imkoniyatlari	223
Gadoeva Sh Ona tili ta’limi sifat va samaradorligini oshirishda didaktik o'yinlarning ahamiyatii	225
Ўринова МР Роман огоҳлантиришлар	227
Саидова Р Лирик матнни семиотик таҳлил қилиш.....	229
Ш.Фармонова Бўлажак ўқитувчилар коммуникатив маданиятини миллий ва умуминсоний қадриятлар асосида ривожлантириш.....	231
Н.Н.Рахматов Matematika darslarida o‘quvchi o‘quv faolyatini tashkil etish shakllari	233
А.Ш.Иноятов Эшов Э Определение стресса у учеников начальной школы.....	235
Ахмедова D Eshqulova G Miraziz A’zam she’rlarida vatan madhi	239
Jo‘rayev A Eritmalar mavzusiga oid masalani turli usullarda yechish orqali talabalarda interaktivlikni oshirish	240
М.Д. Хайдарова “ X.Jahonqulova Texnologiya va kasb ta’limidan sinfdan tashqari mashg’ulotlar tashkil qilish texnologiyasi”.....	243
М.Д. Хайдарова М.Г` .Qodirova “Boshlang’ich sinf mehnat ta’limida turli materiallar bilan ishlash darslarini tashkil etish”	244
М.Д. Хайдарова U.Olloqulova “Umum ta’lim maktablari 1-4 – sinflarida texnologiya ta’limini o’qitishning interfaol usullari”	245
Турдиева Н.С. Мирова С Таълимнинг ижтимоий функциялари.....	247
М.Д. Хайдарова N.Namozova Boshlang’ich sinf texnologiya darslarida applikasiya ishlarini bajarish metodikasi	249
Дустова Д Шарапова Н. К вопросу формирования эстетической культуры у студентов направления начального образования в процессе преподавания русского языка.....	251
Raximova D. Didaktik o‘yinlar yordamida o‘quvchilarning matematik savodxonligini shakllantirish	255
Мирханова Г. Илҳомова З. Қадимги юнон ва рус тилшунослигида синоним луғатларнинг шаклланиши	256
Do`stova M. Ona tili fanining ta’lim-tarbiya rivojidadagi ahamiyati.....	258

М.Б.Файзуллаев М.А.Рузиева Градация глаголов психического состояния	260
7- SNO`VA	263
Хамида Нусратова Абдулла авлонийнинг болаликка аталган шеърларининг мавзулар кўлами	263
Safarov F., Xalilova M. 4-sinf o`quvchilarini o`z nutqida maqoldan foydalanishga o`rgatish ...	265
Яхшимбекова С, Мирзаева С Психологик хизматнинг ўзига хос ижтимоий-психологик хусусиятлари	269
Sharipova I.F Ajoyib sonlar va ularning xossalari	271
Яхшимбекова С. Оилада тенгликни таъминлаш - ўсмирларда стрессни олдини олиш омили.....	274
Hamrayev M.A. Egamova G Boshlang`ich sinf ona tili o`quv dastur va darsliklarida sintaktik bilimlarning berilishi.....	276
Tursunova Z. Sinfдан tashqari o`qish uchun kitob tanlash tamoyillari	280
Абдуллаев К Профессионал таълим муассасаси ўқувчиларида ватанварварлик тарбияси технологияси	282
Ikromova N Boshlang`ich sinf “o`qish kitobi” darsliklarida berilgan xalq og`zaki ijodi asarlarining mazmun-mundariyasi.....	285
Rustamova Z Xudoyberdi to`xtaboyevning sarguzasht romanlariga xos xususiyatlar	288
М.Нематова Бошланғич синф ўқиш дарсларида ўқувчиларда адабий тушунчаларни шакллантириш.....	291
Д.Мақсудова Умумтаълим мактабларида она тили таълимида ўқувчилар тил компетентлиги таҳлили	294
Tosheva N Boshlang`ich sinf o`quvchilari iqtisodiy bilimdonligini rivojlantirishning dolzarbligi	296
С.Каримова Бошланғич таълимда ўқувчиларнинг ижодий фаолиятини ташкил этиш	298
М.Зубайдуллаева Ибрагимова М.С. Бошланғич синф ўқиш дарсларида матн устида ишлаш орқали нутқ ўстириш	301
Djumayev J Texnologiya fanini umumta`lim fanlari bilan o`zaro integratsiyasi va o`quvchilarni kasb-hunarga yo`naltirish ishlarini tashkil etish.....	306
Хамдамова М Абдурахманова А Импульсивное поведение в младшем школьном возрасте	310
А .К.Нисанбаева Педагогик техниканинг муҳим хусусиятлари амалда.....	313
Djumaeva M Boshlang`ich ta`lim yo`nalishida tabiiy fanlar orqali o`quvchilarda tayanch kompetensiyalarni rivojlantirish	315
Ashrapova N. <i>Boshlang`ich sinf o`quvchilarini matematika darslarida fikrlash qobiliyatlarini o`stirish</i>	318
Абдуллаева Л. Повышение потенциала бакалавриата на более высокий уровень на основе развития творческих компетенций	319

Пардаев Б Бошланғич синф ўқувчилари ижтимоийлашувини ташхислаш	
М.Н. Рахматова Boshlang'ich sinf o'quvchilarining ta'lim-tarbiyasida o'qituvchining o'rni	
Ergasheva S. T. Xalqaro baholash tizimida boshlang'ich ta'limning o'rni	
А.Д.Нурадилова Антропоцентрик парадигманинг шаклланиши.....	
Д.Т.Айтбаев Антропоцентрик тилшунослик ҳақида.....	
G.D.Berdiyорова Ruhiy rivojlanishi sustlashgan bolalarda agrammatik disgrafiyaning o'ziga xos xususiyatlari.....	
Raximova D. Didaktik o'yinlar yordamida o'quvchilarning matematik savodxonligini shakllantirish	
Nuradilova A Maktab ta'limida sodda gap mavzusini o'qitishda innovatsion yondashuv	
Shodmonova A.Sh Dilfuza Turg'unova Boshlang'ich sinf o'qish darslarida o'quvchilar nutqini o'stirish usullari va unga qo'yiladigan talablar	
Narzullayev Y. OLIY O'QUV YURTIDA TARBIYAVIY ISHLARNI TASHKIL ETISH TIZIMI.....	
Ikromova S. TA'LIM JARAYONIDA HAMKORLIK PEDAGOGIKASIDAN FOYDALANISHNING ZARURIY AHAMIYATI.....	
Rahmatova D. МАТЕМАТИКАНИ О'QITISHDA FANLARARO ALOQADORLIKNING O'RNI.....	
Sharipova D. B. THE EFFECTIVENESS OF GAMES IN TEACHING AND LEARNING OCABULARY.....	
Nurmatova N. U. QIZLAR TARBIYASIDA OILANING TUTGAN O'RNI.....	
Каримова Г. Қ. ЁШЛАР ТАРБИЯСИДА МИЛЛИЙ, МАЪНАВИЙ ҚАДРИЯТЛАРНИНГ ЎРНИ	
Nabiyeva F. M. KREATIV YONDASHUV ASOSIDA O'QUVCHILARNI O'ZINI—O'ZI TARBIYALASHGA O'RGATISH.....	
Sidiqova Y. S. O'QUV JARAYONIDA MUAMMOLI TA'LIM METODLARIDAN FOYDALANISH ...398	

MIRAZIZ A'ZAM SHE'RLARIDA VATAN MADHI

Axmedova Dildora Bahodirovna

BuxDU o'qituvchisi, f.f.f.d. (PhD)

Eshqulova Gulhayo

BuxDU boshlang'ich ta'lim yo'nalishi I- bosqich talabasi.

Annotatsiya: Maqolada Miraziz A'zam bolalar va kattalarning sevimli shoiri, yuksak iste'dod sohibi ekanligi haqida fikr yuritilgan. Shuningdek, shoirning Vatan mavzusidagi she'rlari badiiy tahlilga tortilgan.

Tayanch so'z va iboralar: Vatan, shoir, she'riyat, obraz, O'zbekiston, voris, avlod, bashar, zamon, zabon, tahlil, mahorat, rafiq, kelajak, erk.

Miraziz A'zam ham bolalar, ham kattalar shoiri, yetuk tarjimon, o'tkir jurnalist hamdir. U 1936-yilning 29-martida Toshkentda tavallud topgan. Toshkent davlat dorilfununini tugatgach, Toshkent telestudiyasida, „G'uncha” bolalar oynomasida, so'ngra „Yosh gvardiya”, G'afur G'ulom nashriyotida muharrir bo'lib, ko'p yillar O'zbekiston Yozuvchilari uyushmasida maslahatchi, sarkotib yordamchisi bo'lib ishlagan. Miraziz A'zamning birinchi she'ri talabalik yillarida yozilgan bo'lib, „G'alati tush” (1960) nomi bilan chop etilgan. Keyinchalik u 1927-yilda alohida kitob holida bolalarga sovg'a qilingan. Uning bolalar uchun „Aqli bolalar”(1969), „Senga nima bo'ldi?” (1970), „Yer aylanadi” (1973), „Qirq bolaga qirq savol” (2000) kabi qator she'riy to'plamlari bosilib chiqdi. Shoir ularda bolalarning qalbi va tuyg'ulari orqali olamni, odamni bilishga turli imo-ishoralar bilan, sho'ro imperiyasiga qaram xalqning og'ir hayotini tasvirlaydi. U ichki izhorlar bilan timsollar yaratadi. Miraziz A'zamning jahon adabiyotidan qilgan tarjimalari ham e'tiborga loyiq. U Farididdin Attor, Jaloliddin Rumiy, Nizomiy Ganjaviy, Abdurahmon Jomiy asarlarini; rus, nemis, ingliz, fransuz, turk, italyan shoirlarining ko'plab she'rlarini, shuningdek, jahon bolalar she'riyati namunalari o'zbek tiliga mahorat bilan tarjima qildi.

Miraziz A'zam qaysi mavzuda qalam tebratmasin, hamisha o'zining so'zini, ya'ni yangi fikr-tuyg'ularini aks ettira oladi. Ayniqsa, uning Vatan mavzusida yozilgan she'rlari oppoq qor ustiga chizilgan, nafis bahor gullaridek betakror. Hamma shoirlar ham Vatan mavzusida qalam tebratadi. Axir, o'zi tug'ilib, tetapoya bo'lgan zamin madhini kuylamagan shoir shoirimi?

Miraziz A'zam Vatanini shunchaki kuylamadi, balki unga ichki olamini, mislsiz go'zal gulshanini jo etdi. Natijada, shunday jonli misralar paydo bo'ldiki, bu she'rlar har qanday loqayd kimsalarning ham qalbini to'lqinlantirib yuboradi. Vatan dardini chuqur bilgan, xalq qalbini his eta olgan shoirgina o'z Vatanini mana shunday go'zal chizgilarda ifoda eta oladi. Bu esa yuksak mahorat. Miraziz A'zam she'riyat haqida quyidagicha fikr bildiradi: „She'r, menimcha, o'z ichiga insonni, hayotni oladi, yaltiratmasdan, o'z holida, yaxshi va yomon jihatlar bilan birga aks ettiradi. Shoir modomiki atrofiga, insonlarga, insonlarning hayotiga bog'liq yashar ekan, boshqacha bo'lishi mantiqqa to'g'ri kelmaydi. Men adabiyotning xalq manfaatidan boshqa manfaati yo'q deb hisoblovchilar qatorida turaman. Shoir o'z ichinigina tadqiq qilib yozsa, doim muvaffaqiyatli bo'lmaydi. Shoirning ichi jamiyat hayoti bilan parallel kelgandagina, bu o'zini oqlaydi. She'r hayotdan orqada qolishi mumkin emas. Agar she'r orqada qolsa, umuman oldinga yurish bo'lmasa kerak, taxminimcha”.

Vatan mavzusi she'riyatimizda eng o'lmas, o'chmas mavzulardan biri sanaladi. Vatan – shoirlar uchun ilhombaxsh mavzu. Har bir shoir o'z Vatanini har narsadan ustun qo'yadi. Shu o'rinda taniqli shoirimiz Abdulla Oripovning „O'ylarim” she'ridan olingan quyidagi baytlarga e'tibor bersak: „Vatan! Bor qismatim shu bir so'zda hal”. Bunda shoir butun bir qismatini, hayotini Vataniga bog'laydi. Har bir shoir Vatanni o'zicha ta'riflaydi, talqin qiladi. Vatan mavzusida Miraziz A'zamga qadar ham ko'plab shoirlar qalam tebratishgan. Aytaylik, Hamid Olimjon, G'afur G'ulom, Mirtemir kabi el ardog'idagi shoirlarimiz. Miraziz A'zam Vatanini

boricha tasvirladi.Uning xursandchiliklari, shodligi bilan birga, g'am-anduhlari, azoblarini ham betakror misralariga jo etdi.

Miraziz A'zam – chinakam iste'dodli shoir. Uning Vatan haqidagi she'rlarini o'qir ekanmiz, ko'z oldimizda ona yurtimizning o'tmishi va buyuk kelajagi gavdalanadi, yonginamizdan tarixning achchiq haqiqati birma-bir o'ta boshlaydi. Shuni xulosalab ayta olamanki, Miraziz A'zam she'riyati yosh kitobxonlar, qolaversa, o'sib kelayotgan yosh avlod, kattalar va kichiklar uchun birday tarbiyaviy ahamiyatga ega. Yoshlarimiz Miraziz A'zam she'riyatini qanchalik chuqurroq o'rganishsa, shunchalik o'z Vatani haqida chuqur tasavvurga ega bo'ladi. Vatanga bo'lgan mehr-muhabbati ortadi, ajdodlarimizga bo'lgan cheksiz havasi yanada ko'payadi. Ularga o'xshashni orzu qilishadi, shuning uchun Miraziz A'zam hayoti va ijodini kengroq targ'ib qilishimiz, shoir ijodiga oid kitoblarni ko'proq nashr ettirib, yoshlar o'rtasida targ'ibot-tashviqot ishlarini olib borsak, maqsadga muvofiq bo'lar edi. Miraziz A'zam she'riyatining mislsiz, go'zal gulshanida sayr qiling, ishonamanki, bu go'zal bo'ston sizni ohanraboday o'ziga jalb etadi va bu gulshanni aslo tark etishni xohlamay qolasiz. Zero, Miraziz A'zam haqidagi xotiralarida Xurshid Davron yozganidek: „Miraziz A'zam o'zbek she'riyatidagi eng to'g'riso'z shoirlardan biridir. U hamisha va har qanday sharoitda haqiqat va adolat tomonida turishni, hayoti va ijodining asl maqsadi deb biladi. Bolalarga yozgan she'rlarida ham ularni qadimiy yurtga, ona xalqiga munosib farzand bo'lishga da'vat etdi. Dunyo she'riyatining adolat va erk tuyg'ulari mavjud asarlarinigina tarjima qildi. She'riyatining har bir satrida millat bilan Vatanga va ayol bilan farzandga bo'lgan buyuk muhabbatini jo etdi”.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1.Mamasoli Jumaboyev. Bolalar adabiyoti (darslik-majmua). Toshkent, „O'qituvchi” nashriyot-matbaa ijodiy uyi, 2008. – 246-251- betlar.

2.Miraziz A'zam. Shu so'lim yurt egasiman. Toshkent – Chinor ENK-2016.

3.Miraziz A'zam. Saylanma (yoshlar uchun asarlar). She'rlar, nazm, badiiy adabiyot. Toshkent, Cho'lpon-2015. – 528 bet.

4.Miraziz A'zam. Yer aylana (she'rlar, nazm). Toshkent - 1978. – 40 bet.

5.Miraziz A'zam. Eng yorug' yulduzlar. Sharq-2002. –112 bet.

6. Akhmedova D.B., Mametjumayeva G.R. Stages and Methods of Analyzing the Texts of a book in Primary School. - International Journal of Progressive Sciences and Technologies(IJPSAT). Vol.25 No.1February 2021,pp.335-339.

